

СТУДЕНТСКА ИСКРА

Русе
24 септември 2009
година LI

ВЕСТНИК НА РУСЕНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „АНГЕЛ КЪНЧЕВ“

ДАДЕ СЕ СТАРТ

Учебната 2009-2010 година е открита

Снимка Росица БРОНЕВСКА

В присъствието на стотици студенти и гости, събрани пред Ректората, бе официално открита учебната година в Русенския университет „Ангел Кънчев“. Официално, защото в предходните две седмици задочните студенти имаха вече своите учебни занятия. На тържеството присъстваха народният представител от 19-и МИР – Русе Пламен Нунев (ГЕРБ), областният управител на Русенска област Пламен Стоилов и заместниците му Петър Даскалов и Иван Григоров, областният управител на Разградска област Валентин Василев, консултът на Руската федерация в Русе Николай Хохлов, председателят на Общински съвет – Русе Искрен Веселинов, Мария Фъртунова от МОН, зам.-кметовете Александър Неделчев и Дончо Добрев и други гости.

При откриване на тържеството доц. Борислав Ангелов – зам.-ректор по учебната част заяви: „Успешната кампания за набиране на студенти е свидетелство за това, че РУ отваря още по-широко вратите си към сред-

ните училища. Ние продължаваме да стоим твърдо на позицията, че висшето и средното образование в България са неразделни части на общообразователната система“.

В словото си ректорът доц. Христо Белоев изтъкна, че в момента в РУ учат повече от 10 хиляди студента, предпочели 42 бакалавърски или 70 магистърски специалности; че обучението им е поверено в ръцете на 500 преподаватели, половината от които са професори и доценти; че Университетът ни е сред най-активните български висши училища, включили се в програмите на ЕС.

Студентите бяха приветствани и от Пл. Нунев, Пл. Стоилов, М. Фъртунова (която прочете и приветствието на министър Йорданка Фандъкова), В. Искренов. Огласено беше и приветствието на народния представител Меглена Плучиева.

Поздрави към присъстващите отправиха и първокурсниците Петра Великова (сп. МИО) и Стефан Христов (сп. КСТ). СИ

ПРОГРАМА

НОЩ НА УЧЕНИТЕ 2009

ИЗЛОЖБИ 24-28 септември 2009 г.

Откриване на 24.09.2009, 10.00 ч., РУ – Корпус №2 – Фоайе, ет. 2.

„БЪРЗО ПРОТОТИПИРАНЕ“

Минимодели, разработени от студенти и докторанти в „Кабинет по любопитство“ – РУ „А. Кънчев“

„ЗВЕЗДНАТА НОЩ – ФОТОГРАФИЯТА“

Авторски фотографии на ученици от Английска гимназия „Гео Милев“ – Русе

КРЪГЛА МАСА

„ВСЕЛЕНАТА – ВАША ЗА ОТКРИТИЯ“

25.09.2009, 15.00-16.45 ч., РУ – Корпус №2, зала 2.201

ЗАБАВА „ЗВЕЗДНО ПАРТИ С УЧЕНИТЕ“

Парти на учениците от РУ „А. Кънчев“

25.09.2009, 19.30, ресторант „Рига“.

Вход с покани

ЛЮБОПИТНО

Искаме да опишем туй, което сме видели в сряда на 26 и в четвъртък на 27 януарий 1855 г. в 5 часа след пладне на небето. Когато погледнахме в речените дни към точката на залазването на слънцето, то видяхме малко наляво от тази точка три звезди една до друга. Две от тях се видяха слабо, само третата беше ясна. И трите бяха планети, които, както... знаем, се движат около слънцето. Но те бяха пак твърде много отдалечени една от друга. Именно само за туй видяхме тези три звезди в една линия, защото Земята, която е туй също една планета, стоеше тък-

мо в тези дни тъй към слънцето, щото четирите планети се намерваха в една равна линия. Ясната звезда беше Венера. От малките звезди бялата планета [беше] Меркур[ий], а червеникавата – планетата Марс. В това стоение, в което видяхме трите звезди в назначеното време, Меркур[ий] стоеше най-близко до нас. Но той пак беше 28 милиона мили отдалечен от нас.

Народен учител (Русе), №10, 1885.

Още интересни факти, изведени от страниците на списание „Народен учител“, издавано в Русе преди 125 години, четете на страници 2 и 4.

НАКРАТКО

Мултимедия център бе открит към катедра „Промислен дизайн“, като лентата прерязаха ректорът доц. д.т.н. Хр. Белоев и д-р М. Фъртунова.

Представители на 14 университета от Австрия, Албания, България, Босна и Херцеговина, Германия, Македония, Румъния, Словения, Сърбия и Хърватска, членувачи в „Международната Мрежа-Решница“ за сътрудничество в областта на предприемачеството и иновациите, проведеха през юни форум, онаслонен Международна лятна академия „Обучение по предприемачество и иновации“.

»4

РЕШЕНИЯ НА АС

Удостоява

• със званието „Доктор хонорис кауза на Русенския университет“ проф. д.п.н. Сава ГРОЗДЕВ за неговите приноси в науката, в методиката на математическото образование, в издигане авторитета на България и българското математическо образование по света, в подкрепа на научното израстване и хабилиране на математици и педагози от университета;

• със званието „Почетен член на Русенския университет“ г-н Михаил П. ТОРШИН –

»4

ПРИСЪДЕНИ

Научните звания

ПРОФЕСОР

на доц. д-р Никола АРМЯНОВ

и ДОЦЕНТ

на д-р Емил КОЦЕВ
д-р Росен РАДЕВ
д-р Румяна ЛЕБЕДОВА
д-р Теодор ИЛИЕВ

и научните степени
ДОКТОР НА ТЕХНИЧЕСКИТЕ НАУКИ

на доц. Николай НАЙДЕНОВ

»4

2009-а

Международна година на астрономията

По решение на Международния астрономически съюз (IAU), подкрепено от ЮНЕСКО и одобрено от Генералната асамблея на ООН, 2009-а беше обявена за Международна година на астрономията (IYA – 2009). Така човечеството отбелязва 400 години от първите наблюдения на звездното небе с телескоп от Галилео Галилей и публикуването на трактата „Astronomia Nova“ („Нова астрономия“) от

Йохан Кеплер през 1609 г.; 445 години от рождението на Галилей, както и 350 години от публикуването на книгата „Systema Saeptuor-nium“ („Системата на Сатурн“) от Кристиан Хюйгенс през 1659 година.

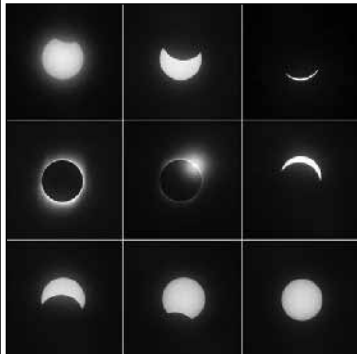

»2

2009-a

Международна година на астрономията

В България чествахме още две събития – 30 години от полета на първия български космонавт Георги Иванов и 40 години от създаването на Института за космични изследвания на БАН.

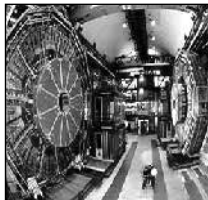

На фона на всички тези годишнини природата ни позволи да наблюдаваме невероятен спектакъл – най-продължителното пълно слънчево затъмнение за XXI век от територията на Азия. Още от дълбока древност човекът се взира в нощното небе, воден от своите мечти и вродена любознателност. Радостта да познаеш необятното е неописуема. Откритията следват едно след друго и поставят нови въпроси. В съвременния свят те са на границата на науката и фантастиката.

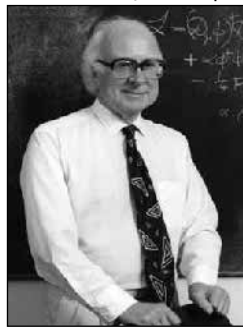

Галактиката М31 в съзвездие „Андромеда“ – извор на вдъхновение за писатели-фантасти и поети

Ще доведат ли дългогодишните усилия на хиляди учени и капиталовложения на много страни в Европейския център за ядрени изследвания (CERN) близо до Женева до дългоочакваното потвърждение на съществуването на хигс бозона (higgs boson) – частица, която „ражда“ маса във Вселената? Наистина ли в големия адронен колайдер (LHC) на CERN (на снимката – детекторът, който ще регистрира хигс бозона) ще успеем да симулираме

Големия взрив, поставил началото на Вселената? Едно е сигурно – в случай на успешен експеримент следващата Нобелова награда по физика вероятно ще получи Питър Хигс, предсказал още преди 45 години – през 1964 г. съществуването на бозона, носещ неговото име. През настоящата година

на Питър Хигс навърши 80 години – двоен юбилей за хигс бозона – „божествената“ частица на Вселената!

Известно е, че видимата материя във Вселената е едва 4-5%. Около 25% е „тъмната материя“, която не излъчва светлина. Какво е тя? Защо се разширява Вселената? Смята се, че това разширение е свързано с антигравитацията и съществуването на „тъмна енергия“, която е около 70%. Така че в началото на XXI век ние не знаем

почти нищо за 75-76% от съдържимото на Вселената!

Строгите физични теории недвусмислено показват, че пространство-времето не е 4-мерно, както се смяташе. По всяка вероятност то е 10- или 11-мерно! Ние възприемаме само 3 пространствени измерения и времето. Останалите са странно „усукани“. Нещо повече – има физични модели, предсказващи възможност за отваряне на пространствено-времени преходи, които сами по себе си ще се окажат мечтаната машина на времето! Надяваме се експериментите на адронния ускорител в CERN да отговорят на тези и други подобни въпроси.

Още по-шокиращо е, че съгласно струнатата теория, която вече се наложи във физиката, е възможно съществуването на 10^{500} (10 на степен 500!) паралелни Вселени, всяка със свой набор от физични закони, които вероятно са различни от тези в нашата Вселена. Всички опити на теоретиците да редуцират този огромен брой до някакво разумно число показваха, че това е невъзможно.

Живеем в невероятно време. Както е написано в логото на Международната година на астрономията – 2009 – „Вселената – ваша за открития“!

доц. д-р Галина КРУМОВА

„Тъмната материя“ (от двете страни) изглежда се превръща в светеца, видима (в центъра)

ЛЮБОПИТНО

Едно фантазно пътешествие във Вселената

Под това заглавие в десетина книжки на русенското „чисто научно ежемесечно списание“ „Народен учител“, излязло под редакцията на Ст. Ив. Роглев и Драгутин Валтер в периода януари 1883 – февруари 1887, юни 1887 – април 1888 и 1893 година се печатат любопитни материали, отнасящи се към знанията за Космоса. На читателите на „Студентска искра“ предоставяме някои цитати, преценявайки, че са любопитно четиво и от днешна гледна точка:

Половината от земното кълбо е осветлена от слънцето, но ние за щастие стоим на нашата фантазна станция [измислена космическа станция, намираща се между земята и луната – бел. моя: Ж.Д.] така, щото виждаме тъй също и едно голямо пространство от неосветената земя. Какъв великолепен пояс от сумрачна светлина отделя светлата част от тъмната част на земята. Тъмната част не е съвсем мрачна и невидима, защото просикувающия [т] въздух спуска надолу [у] тихи бледни, но действащи слънчеви лъчи.

Народен учител (Русе), №1, 1885.

Колкото по-много се отдалечавате от земята, толкова по-много тя приема вид на звезда, и то на една твърде голяма звезда, която даже и на половината път към луната се явява десет пъти

»4

НАШЕТО ИНТЕРВЮ

Поне веднъж в живота си да впием поглед към вечното, към звездите...

Над покрива на училище „Алеко Константинов“ е опънала снага училищната обсерватория. Тя е създадена през 1985 година, въпреки че в „кръщелното ѝ свидетелство“ е записана датата 5 ноември 1987 г., по идея на Георги Киров – тогава учител по физика. Днес обсерваторията е и една от русенските атракции, и забележителност, която не може да остане на нивото на създаването си. От 15 години физикът е пенсионер, но продължава да се вълнува и за учителската професия, и за състоянието на образованието ни като цяло, и за своето порасло „дете“ – обсерваторията.

– Времето, в което е създадена обсерваторията, е коренно различно от днешното. От тази гледна точка искам да задам два въпроса. И първият неминуемо е свързан с финансовата, материалната и трудовата помощ, които навремето са дали русенци и русенските предприятия...

– Да, онова време беше коренно различно от днешното, но имаше и хора, които го управляваха „на ползу роду“. Заявявам го най-отговорно. Обсерваторията е дар на училището от предприятието „Металснаб“ с директор Руси Русев („Лека му пръст!“), председател на Училищното настоя-

телство; и на председателя на Окръжния народен съвет инж. Кирил Дочев (седмица преди закриването на окръжите). До тогава астрономическата площад-

ка действаше (почти две години) без покрив, после под „чадър“ от мушам (дарена от завод „П. Караминчев“) – като циркова шатра. Ние вече бяхме използвали безплатния труд на колеги, родители, ученици (предимно момчета – най-големите гороломници, от които педагогиката все нещо не беше доволна). Е, трябваше да се платят 1500 лв. на двама частни майстори за

направата на купола („Дунарит“, в лицето на краищата Стоян, го вдигна за монтаж върху конструкцията безплатно!). Но харч и фактура за частен труд разписвал само председателят на Окръжния съвет. („За да няма злоупотреби!“ – каза ми др. Дочев). Явих се при него, обясних му „целта на заня-

тието“ и той... извика факторите по финансите. На мига училището получи целево 9000 рубли и 13 000 лв. За седмица-две под обсерваторията, на тавана обзаведохме чудесен кабинет. След 4 месеца „Електроимпекс“ достави супер телескоп „Цайсикон“... Станехме други!

– Нека все пак уточним при създаването на тази уникална обсерватория какво е мястото на известната и в средите на Русенския университет физичка Руска Драгнева. Ако вие се „бащата“ на обсерваторията, може ли да се счита, че тя е „майката“?

– Създаването на училищната астрономическа обсерватория „Орион“ при тогавашното училище „Л. Димитрова“ („там някъде си над жп линията в Божкова махала!“), днес с името на Алеко Константинов, беше заради учебния материал „Космически тела“ (Вместо коментар – скоба и в нея: „Но не всяко училище е хукнало да прави обсерватория, нали? Значи трябва и малко да се лудне“...). Катализатор ми стана заслужилата и народната учителка Руска Драгнева.

»4

Снимка Николай КАЛАМОВ

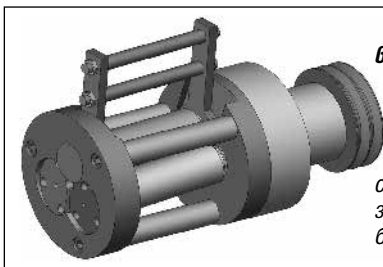
ПРОТОТИПИРАНЕ

За да се постигне бърза реализация на икейния проект като готово изделие

Бързо прототипиране е метод за изграждане на физически обекти чрез използване на най-съвременни производствени технологии. Първите технологии за бързо прототипиране са създадени в края на 80-те години на ХХ век и са били използвани за производство на модели и прототипи на различни детайли – предимно авточасти. Днес тези технологии имат много по-широк спектър от приложения и дори са използвани за производство на висококачествени изделия в единичното производство. Някои скулптори използват бързото про-

в зависимост от вида на използваната машина, от размера и броя на едновременно изработваните модели.

Бързото прототипиране използва съвременните CAD-системи или анимационно-моделиращ софтуер, превръща 3D файловете в тънки хоризонтални напречни сечения и след това пресъздава от пластмаса или друг материал тези последователни слоеве, докато детайлът бъде напълно изграден. Т.е. това е процес, при който виртуално изграденият модел се превръща в идентичен и физически модел.

Инструмент за външно калиброване на електрозаварени тръби
проф. д-р инж. Велико Иванов
гл. ас. д-р инж. Александър Иванов
Николай Станков
 Разработената оригинална конструкция на инструмент се използва за калиброване на заварени тръби с определени диаметри.

тотипиране за създаването на особено сложни форми в техните произведения.

Думата „бърз“ в наименованието на тези технологии е относително понятие. В зависимост от големината и сложността на модела и използвания метод на изграждане на прототипите чрез тези технологии може да отнеме от няколко часа до няколко дни. Най-често системите за бързо прототипиране произвеждат модели в рамките на няколко часа, срокът варира

Съвременните бързо прототипиращи системи за реализиране на тези технологии автоматично разчитат данните от CAD файловете и ги пресъздават в последователни слоеве. Основното предимство на тези технологии е способността им да създават почти всякаква форма или геометрична фигура. Стандартното предаване на данни между CAD софтуера и бързо прототипиращите системи е файлът STL който се доближава до формата и

»4

ПАРТНЬОРИ

Английска гимназия „Гео Милев“ в STAR NIGHT

„Вселената – ваша за открития“, това е мотото на Световната година на астрономията – 2009 година. То провокира и учениците от Английска гимназия „Гео Милев“-Русе за изучаване, търсене и намиране на нови истини в необятния свят на Космоса. Те разработиха реферати на астрономическа тематика. Всеки виждаше в себе си малък откривател за даден обект или явление. Русенският университет отвори врати за тях, провокирайки ги и осветявайки пътя им към професията на учен. Рефератите бяха разработени с голямо желание, интерес и творчество. 15 от тях са избрани да вземат участие в STAR NIGHT. Наши ученици работиха и в друго направление за „Звездната нощ“ – фотографията. Търсейки явления и ефекти от физиката и астрономията, те намериха отговори на много въпроси, приложения и проявления в сложния, но и много красив свят на Природата именно чрез фотоапарата – красотата на слънчевите изгреви и залези, цветовете на небесната дъга, багрите върху сапуненото мехурче, запалени от дневната светлина, на флуоресценцията на кристали или на физиката във водната капчица... Част от своята колекция те показват на „Звездния празник на учениците“ в Русенския университет.

Стефка ВЕЛИЧКОВА,
 учителка по физика
 в АГ „Гео Милев“, Русе

Росица Стойкова

Специална награда за поредица от авторски фотографии на физични и астрономични явления и Втора награда за разработка на реферат на тема „Марс – Червената планета“ по проекта „STAR NIGHT ‘2009“

Мануела Здравкова

Първа награда за разработка на реферат на тема „Космосът – близък и далечен“ по проекта „STAR NIGHT ‘2009“

Ванина Грозева

Трета награда за разработка на реферат на тема „Галактиките – основни структурни единици“ по проекта „STAR NIGHT ‘2009“

ЧРЕЗ АВТОГРАФИ

Космосът поздравява наш земляк

Преди няколко години в университетската ни печатна база бе отпечатана книгата на Ганчо Йорданов „Топчии. Легенда от камък, дървни пепелища и фолклор“. Подобно заглавие и подзаглавие по никакъв начин не предполагат, че сред поместените проучвания, публикации

и документи се намират и... автографи; че колекционирането им е едно от увлеченията на краеведа; че в голяма степен получаването им става и в резултат на приятели-есперантисти...

Много страници от книгата всъщност са препубликации на статии, посветени на автора,

редове за голямата му любов – проучването на културата на капанците, издирването на материали за историята на родния край, създаването на музейна експозиция в с. Топчии... В случая ме заинтересуваха статията на Ана Симеонова „Астронавти изпращат автографи до Топчии“

(в. „Гледница“, 18 юли 1994), част от „Автографи с масилото на великите – в Топчии“ на Мила Кюлюмова“ (в. „Екип 7“, 30 септ. 2005), уточненията, направени от автора, и наличието на самите автографи. Явно желанието на Ганчо Йорданов е било повече хора да се докоснат до написаното от космонавти и астронавти, а чрез него отново да се разлистят страниците на историята, наречена „Овластяване на Кос-

Телемунг – **Георги Й С. Шонин** – командир на космическия кораб „Союз-6“.

Владимир А. Шатов – командир на „Союз-4“, „Союз-8“ и „Союз 10“.

Алексей С. Елисеев – бордженер на „Союз-5“, „Союз-8“ и „Союз-10“.

Юрий Гагарин – първият човек, полетял в космоса

Астронавтът Нийл Армстронг – човекът, който пръв стъпи на чуждо небесно тяло (Луната)

Георги Иванов – първият български космонавт

моса“. Снимки с автографи на първия космонавт Юрий Гагарин, на Нийл Армстронг – първият човек, стъпил на Луната, на първия български космонавт Георги Иванов и пр., и пр. ще намерим в книгата. А успоредно с тях – имена на космически кораби, осъществили една или друга космическа мисия – „Восток“, „Союз“, „Аполо“, на дати от космическия летопис, на хора, направили по-голяма или по-малка стъпка, за да могат неизвестностите да бъдат с 1, 2, 3... помалко на брой.

Живодар ДУШКОВ

НАКРАТКО

1» Светското парти на университета за годината беше свързано с отбелязване на 60-годишнината на Ангел и Стоянка Смиркарови и 2x35-годишната им трудова дейност в РУ. Ректорът ги удостои със златната значка на университета.

ПРИСЪДЕНИ

1» и ДОКТОР
на **Борис ЕВСТАТИЕВ**
Вергилия
ГРЪНЧАРОВА
Галина ИВАНОВА
Джамал МЕХМЕДОВ
Елица ВЪЛЧЕВА-
КУМАНОВА
Ивайло ДУДУШКИ
Искра ИЛИЕВА
Красимира ЩЕРЕВА
Мартин ДЕЯНОВ
Нина БЕНЧЕВА
Огнян ДИНОЛОВ
Орлин ПЕТРОВ
Стефан БЕЛЕВ
Стоян СТОЙКОВ
Татяна ВЕЛИКОВА
Тихомир ТОДОРОВ.
Цветан ХРИСТОВ.

Честито!

РЕШЕНИЯ НА АС

1» генерален консул на Генералното консулство на Руската Федерация в гр. Русе

• и със званието „Заслужил доцент на Русенския университет“ гл. ас. инж. Стоянка СМРИКАРОВА.

Формира

Факултет Обществено здраве в структурата на Русенски университет „Ангел Кънчев“, като катедри „Кинезитерапия“, „Физическо възпитание и спорт“ и „Числени методи и статистика“ се извеждат от състава на факултет „Природни науки и образование“ и се включват в новия факултет.

Преобразува

катедри „Машинознание и машинни елементи“ и „Инженерна графика“ в катедра „Машинознание, машинни елементи и инженерна графика“ (ММЕИГ) като доц. Иван Спасов се определя за изпълняващ длъжността ръководител на катедрата. СИ

ПРОТОТИПИРАНЕ

За да се постигне...

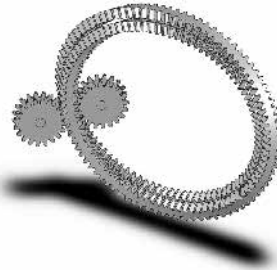
3» размерите на оригиналния CAD файл, но е изграден от множество триъгълни фасети, чрез намаляването на размерите, на които се постига по-висока точност на пресъздаваните форми и размери.

Някои технологии работят с прахообразен материал или специална пластмаса. Използват се два материала. Единият е за самия прототип, а вторият е поддържащ материал, който по-късно се отстранява чрез отчупване или се разтваря в специални разтвори.

Бързото прототипиране намира широко приложение при реализиране на нови изделия в машиностроенето и други сфери на икономиката, в топографията, в архитектурата, в зъботехниката, биохимията и медицината, в изкуството... Чрез тези технологии се постига бърза реализация на идейния проект като

готово изделие, по-добро оползотворяване на скъпоплатените дизайнерски услуги, изработване на сложни повърхнинни модели, тестване на експлоатационните характеристики и корекция на грешките още на етап проектиране и проверка функционалността на разработваните изделия преди да е разработена технологичната екипировка за последващото масово производство.

проф. д. т. н. Велико ИВАНОВ

Мьобусно зъбно зацепване проф. д.т.н. инж. Велико Иванов и гл. ас. д-р инж. Александър Иванов

ЛЮБОПИТНО

2» по-голяма отколкото ни се явява слънцето.

Народен учител (Русе), №2, 1885.

[Земята] прави в[ъв] всяка секунда по-много от 4 мили, то значи, тя върви 2000 пъти по-бързо отколкото локомотивата по европейските железници, а 3000 пъти по-бързо отколкото най-добратя локомотива на Русчукско-Варненската железница. Но Луната, която тича подир Земята, трябва йоще по-много да бърза, защото тя трябва освен това да обикаля и Земята по-много от 12 пъти в година.

Народен учител (Русе), №4, 1885.

Тя [луната] се движи – това се знае вече отдавна – в 29 1/2 дни около земята в един голям кръг. При това кръгообращение луната показва на земята винаги само едната си страна. Как изглежда другата страна, т.е. другата половина на луната, това не е видял още никой смъртен. Тя прилича на онези покорни слузини на големите кокоци, които на тях показват винаги само лицето си и никога гърб[а].

Народен учител (Русе), №3, 1885.

Ние ще се заговорим... само с това да поздравим Венерата на незначително разстояние, защото тази планета има действително великолепен вид. Ние сме отдалечени от нея на 100 000 мили и тя вече ни се явява седем пъти по-голяма отколкото луната. Тя (Венера) свети така светло, щото можем да я видим даже и при най-ясната слънчева светлина в пълната ѝ ясност.

Народен учител (Русе), №5, 1885.

Астрономите са виждали вече Венера на 6 декември 1882 г., когато е преминавала като черно къбло през слънчевия кръг. Който е закъснял... да види това зрелище, той ще има удоволствие на 6 юний 2005 г. да види с нашите правници това рядко явление. Но който иска да живее до 2005 г., той трябва да си осигури живота при много честното дружество „Дакия Романя“ в Букурещ.

Народен учител (Русе), №5, 1885.

Подбрал Ж.Д.

НАШЕТО ИНТЕРВЮ

Поне веднъж в живота си да впием поглед към вечното, към звездите...

2» Тя имаше идея (далече преди да бъде построена Габровската обсерватория с планетариум) в Русе да се направи такова нещо. Но русенските „големци“ не ѝ обрънаха внимание (Само това ли сме изпуснали??). А Руска Драгнева беше „майка на ротата“, доайнката на учителите-физици в България. Обещах ѝ, че в Русе ще има място, откъдето да се гледат звездите. Тя дори два пъти изкачи специалната стълба и след като се порадва на Юпитер, рече нещо от рода: „Е-е-е, това е то!“... Не обичам келешлъка, но ако си изкарах професионалната степен „първи клас-квалификация“, получих званието „главен учител“, два ордена „Св. св. Кирил и Методий“ и пр., то е и заради „кака Руска“, както тя позволяваше на неколцина от нас да я наричаме... Натъртвам: „Орион“ не е свърх. Тя е оборудвано място, където човек може да хвърли своя поглед към небето... В града ни трябва да има поне четири-пет подобни обекта!

– Какво в годините донесе обсерваторията за учениците Ви?

– Тя донесе нещо повече от познанията – да откриват кра-

сотата в тях, защото пътят до резултата е по-интересен от него... Наоколо е тъмно. На небосвода луната я няма или пък е останала само като тънък сърп (ако я има, звездите не се виждат). И точно на юг, върху небесния екватор се е разперило най-красивото съзвездие Орион; или пък планетите Юпитер и Сатурн се надпреварват в привличането на вниманието ти... А зад телескопа е Венцислав (тогава петокласник; той се дипломира в Русенския университет) и не отстъпва място на следващия, защото... „Леле, колко е красива! Не мога да му се нагледам!!!“...

– В „Орион“ гостували ли са „звезди“?

– Имали ли сме „звезди гости“ и от човешкия род – светила на астрономията у нас: акад. Никола Николов, акад. Владимир Шкодров (на техни имена са кръстени астероиди); пък ако не бяха приятелите от Габровската обсерватория с планетариум, нямаше лесно да поемем по небесния път...

– Като човек, който е най-тясно свързан с проблемите на училищната обсерватория, как виждате нейното бъдеще?

– Без никаква ревност смятам, че „Орион“ трябва да придобие нов статут (така мисли и директорът на училището Ге-

Сн.: Николай КАЛАМОВ

орги Георгиев). В последните 4-5 години коефициентът IQ слезе много, много ниско на местно ниво... Ще бъде самолъжа и лицемерие, че се прави нещо... Затова предадох на неколцина общински съветници предложение с проект обсерваторията да премине към Центъра за техническо творчество и да обслужва средните училища, в които се изучава астрономия; както и русенци-любители на звездите. Тук наравно може да се намеси и кате-

драта „Физика“ при РУ, а студентите да провеждат в обсерваторията своята практика.

Под наблюдателната плочадка има кабинет-офис, полуетажното помещение може да се превърне в спалня с два нара по пет легла (звездите се гледат нощем, не когато каже партийният секретар; простете: това бе в духа на онова време, за което споменахме в началото). С леко преустройство (две метални решетки!) може да се структурира малък астрономически комплекс... Пропускателният режим и отговорността са елементарна тема на разбирателство. Все пак обектът е на училището, включително и телескопът, който е актуван преди години като дарение от тогавашния кмет Георги Драгоев...

Звездите са вечните. За хиляди години в скалата на времето те се разместват едва с няколко секунди... Но ние нямаме време. Затова да направим така, че все повече хора, поне веднъж в живота си да впиат поглед към звездите... Това може да стане и сега – все пак 2009-а е международна година на астрономията...

Живодар ДУШКОВ